

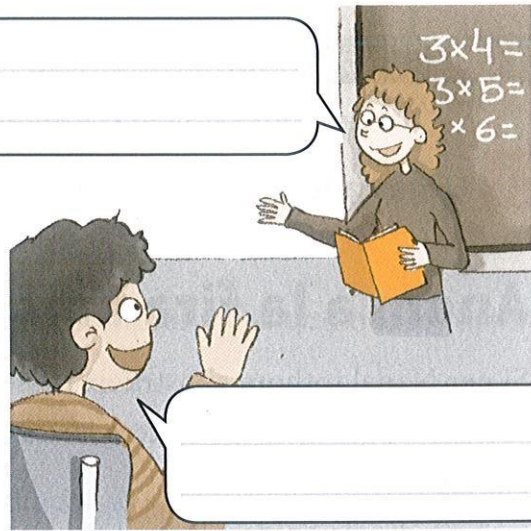
DOSSIER D'ESTIU

LL. CATALANA

4t

13 Escriu el que diuen els personatges de cada vinyeta utilitzant frases interrogatives, exclamatives o enunciatives:

14 Escriu el signe adequat al final de cada frase i digues quin tipus de frase és:

Fraser	Tipus de frase
No miris més el mòbil	_____
Vols venir o no vols venir	_____
L'Ona no sap anar amb bicicleta	_____
Oh! Quina il·lusió m'ha fet	_____

15 Segueix l'exemple i fes frases interrogatives que es puguin respondre amb la informació que dóna la frase enunciativa:

Exemple:

La Martina arregla la bicicleta.

Qui arregla la bicicleta?

Què fa la Martina?

En Bernat fa un ram de flors.

Els meus amics faran una festa.

En Jeroni arregla el jardí.

2. Festes i tradicions

COMPRESIÓ

1 Llegeix aquest text:

Anem a la fira amb un gros cabàs

Si per Nadal tothom construeix pessebres i ornamenta la casa, es necessita una gran fira per a proveir-se de materials. La fira de Santa Llúcia, a Barcelona, va néixer amb aquest objectiu.

Se'n diu de Santa Llúcia, tot i que la fira comenci per la Concepció, el dia 8 de desembre. També en deien "de les noies", perquè moltes venien a Barcelona a trobar-hi casador, i els nois no sols es firaven de figuretes de pessebre, sinó també de xicota.

Hom pot trobar-hi de tot: figures de fang i de plàstic, casetes, ponts, boletes de vidre, llumets de bateria, neu artificial, estels, molsa, galceran, boix grèvol, avets, garlandes, suro, serradures de colors, coves de naixement, nades, mòbils nades...
x

Sempre s'hi poden veure grups de nens o nenes mirant i comprant, acompanyats del mestre, i ben abrigats amb bufanda i anorac. Totes les cares són de sorpresa i d'admiració en veure aquelles figuretes i figurasses fetes per artistes anònims. Llàstima que cada cop més les de plàstic superin les de fang.

JAUME COLOMER:
Festes populars de Catalunya (fragment). Barcelona,
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983.

2 Digues si les afirmacions següents són certes o falses:

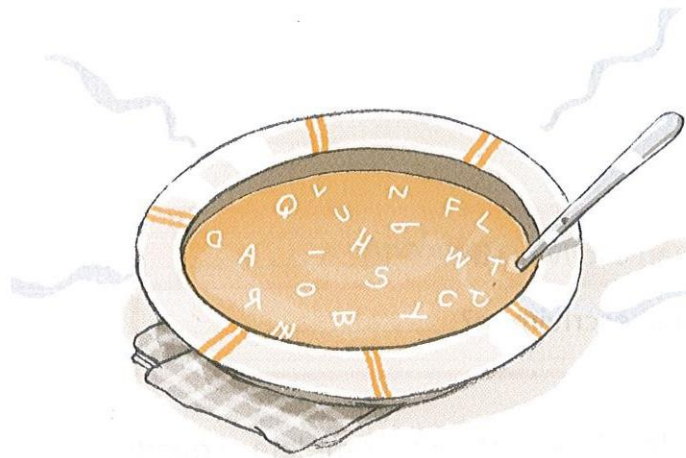
- La fira comença el dia de santa Llúcia.
- És més fàcil trobar figuretes de plàstic que figuretes de fang.
- Antigament, moltes persones trobaven parella a la fira de Santa Llúcia.
- L'autor troba que les figuretes de plàstic són millors que les de fang.
- Durant els dies de la fira no acostuma a fer gaire fred.
- La finalitat d'aquesta fira és que la gent pugui comprar tot el que necessita per la decoració nadalenca.

3 Corregeix les afirmacions anteriors que siguin falses i reescriu-les:

5 Troba deu paraules femenines en aquesta sopa de lletres i classifica-les:

N	F	E	B	R	E	L
A	S	A	C	T	I	L
V	U	T	O	R	R	E
I	M	A	T	G	E	B
L	A	B	A	U	L	R
O	M	A	U	I	S	E
I	O	S	L	D	Q	A
N	C	L	A	S	S	E

Acabades en -a : _____

Acabades en -e : _____

6 Escriu, com a mínim, tres paraules de la mateixa família que la que et donem de model. Si ho necessites, consulta el diccionari.

pesca → _____

gent → _____

falda → _____

llança → _____

sal → _____

10 Classifica les paraules i expressions següents segons que siguin sinònims o antònims de la paraula **treballador**:

estudiós, matapà, persona que es grata la panxa, pencaire, gandul, aplicat, romancer, dropo, dinàmic, persona que va per feina

Sinònims	Antònims

11 Fixa't en cada una de les paraules destacades del text de sota. Després tria un sinònim de cada una, d'entre els que hi ha en la llista següent, i escriu-lo entre parèntesis al costat de la paraula destacada:

variades, aparences, única, protegit, plantes, tresor,
minúsculs, complicada

Sobre la Terra, la vida pren **formes** (_____) **diverses** (_____).
Al costat d'éssers **microscòpics** (_____) compostos d'una **sola**
(_____) cèl·lula, hi ha una gran diversitat de **vegetals** (_____)
i d'animals amb una organització molt **complexa** (_____). Aquesta
vida, nascuda a l'aigua ara fa milions d'anys, és **una riquesa** (un _____)
inestimable que ha de ser absolutament **preservada** (_____).

6 Escribe estas frases en plural. Encierra las palabras que en plural acaben en **-os**.
El gos ha agafat un tros d'ós.

He plantat, al test, la planta que he portat del bosc.

A la classe hi ha un company xinès i un altre de francès.

Per fer un pas sobre el tatami vaig descalç.

7 Completa:

Exemple:

Ell esmorza, jo esmorzo.

Vosaltres alceu la veu, jo _____ la veu.

Els patinen, jo _____.

Nosaltres passegem, jo _____.

Tu rellisques, jo _____.

Vosaltres la presenteu, jo la _____.

Tu penges el quadre, jo _____ el quadre.

Nosaltres us ajudem, jo us _____.

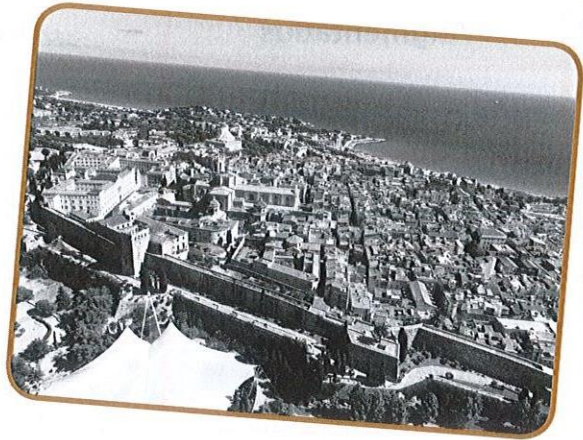
8 Encercla els verbs d'aquestes frases i escriu els noms dels verbs (l'infinitiu):

Ell surt de la classe, cull la samarreta de terra i cus l'estrip.

Quan tussis, no escupis a terra: és molt desagradable!

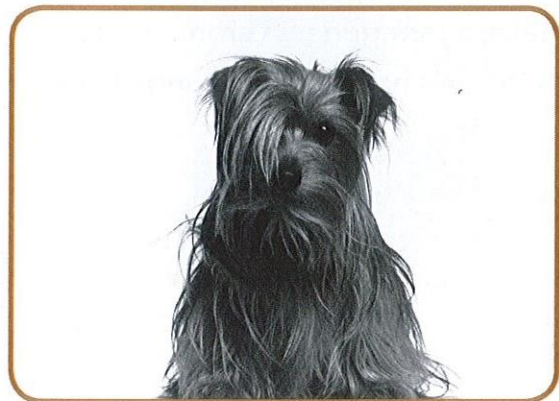
12 Subratlla els subjectes de les frases següents:

La tramuntana bufa molt fort.
 Els meteoròlegs prediuen el temps que farà.
 L'avi i l'àvia viuen a Tarragona.
 Tots els meus amics m'ajuden molt.
 En Daniel és de Colòmbia.

13 Subratlla els predicats de les frases següents:

Tots els nois porten una gorra vermella.
 Els mariners naveguen tot l'any.
 En Messi ha fet tres gols.
 El meu gos es diu Floc.
 Aquest llibre és molt divertit.

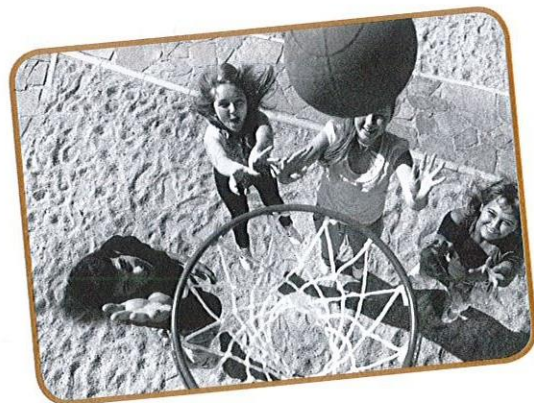
14 Reescriu correctament aquestes frases:

Vosaltres necessita fer esport.

La Marina escrivien molt bé.

La tempesta s'apropen.

En Marc i la Berta treballa molt.

4. Com viatgem?

COMPRENSIÓ

1 Llegeix aquest text:

Fa milers d'anys els humans anaven amb carros per sobre carrils. Però és clar... o e estiraven ells o les seves bèsties, que, si no, el carro no avançava! Qui va inventar, doncs, el primer vehicle que anava sol sobre carrils i arrossegava vagon? Qui va inventar la primera locomotora?

Durant l'època de la Revolució Industrial, en què es va descobrir la màquina de vapor, molts enginyers van buscar maneres d'aplicar aquest nou invent tan increïble. [...]

x

UNITAT 4

BARCANOVA

Però la invenció «oficial» la va fer, el 1804, l'enginyer anglès Richard Trevithick, que va construir una locomotora de vapor que va portar setanta persones amb un viatge prou llarg: setze quilòmetres en dues hores! Gairebé la mateixa velocitat que quan anem amb bicicleta!

Però va ser George Stephenson, també enginyer anglès, qui va millorar els models anteriors i va construir les primeres locomotores que han passat a la història. Ell era cap de màquines d'unes mines i sabia fabricar màquines de vapor. Les seves locomotores són famoses: la Blucher, la Rocket... Amb l'ajuda del seu fill Robert, van aconseguir comercialitzar-les i obrir les primeres línies ferroviàries.

EUGÈNIA MORER: «Qui va inventar la locomotora?», en *Cavall Fort*, 1.188. Barcelona (gener de 2012).

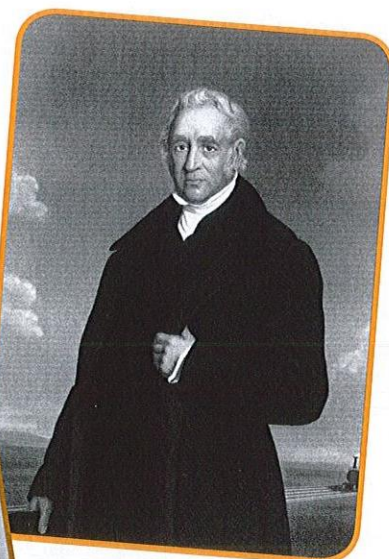
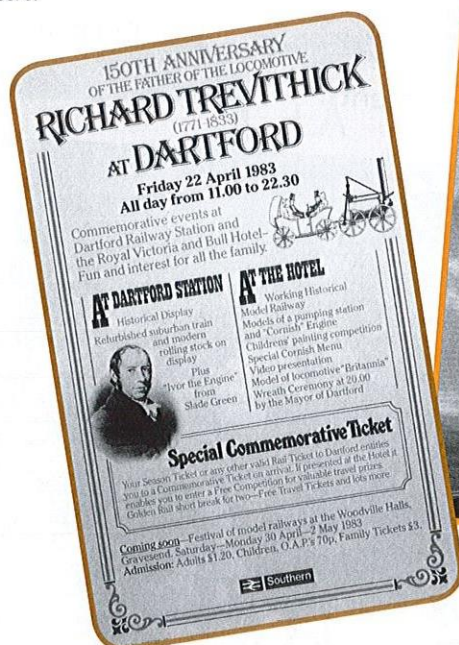
2 Assenyalat la resposta més escaient:

a) Qui va inventar la locomotora?

- Richard Trevithick.
- George Stephenson.
- Trevithick va construir la primera locomotora i Stephenson la va perfeccionar.

b) La locomotora de 1804...

- ...anava molt de pressa.
- ...anava a poc a poc.
- ...anava a poc a poc, però en aquell temps els semblava que anava a una gran velocitat.

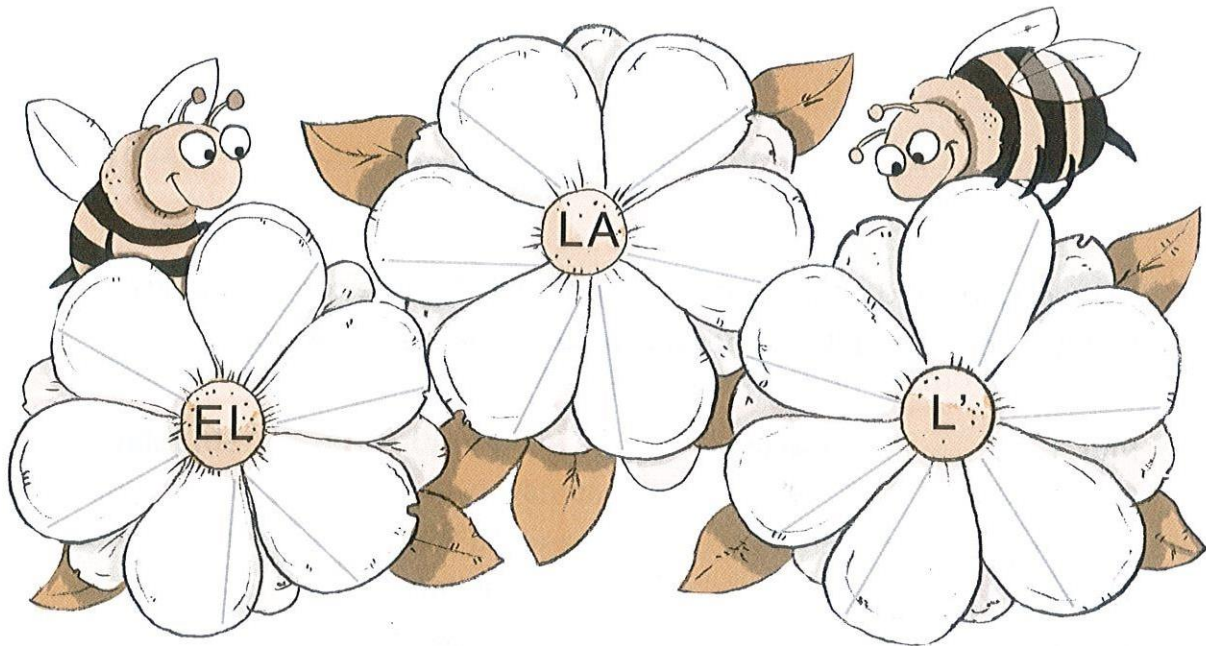
UNITAT 4

BARCANOVA

4 Escriu aquests noms en els pètals de les margarides segons que hagin d'anar acompanyats de *el, la* o *l'*:

examen, fanal, migdia, augment, interès, persona, entrada, tarda, vespre, nit, persiana, matí, vorera, matinada, única, carrer, contenidor, agència

5 Escriu cada mot en el lloc corresponent posant *la* o *l'* al davant. Recorda que l'article femení *la* no s'apostrofa davant de *i, u, hi, hu* àtones.

incubadora, Índia, humilitat, urpa, única, història, última, Irene, insolació, hípica.

6 Relaciona les tres columnes i escriu les frases que obtens:

La Lola fa •		• música és divertit.
Els pares guarden la roba •	• de •	• hivern a l'armari.
El setrill •	• d' •	• cangur cada dijous a la tarda.
El llibre •		• oli sempre degota.

7 Escriu el singular d'aquestes paraules posant-hi l'article corresponent: *el, la, l'*.
Inventa't quatre frases amb algunes d'aquestes paraules en singular.

Plural	Singular
ous	_____
pollastres	_____
enciams	_____
albercocs	_____

Plural	Singular
préssecs	_____
unitats	_____
alls	_____
olles	_____

8 Escriu els articles i les preposicions *de* que falten en aquest text. Atenció que a vegades han d'anar apostrofats.

_____ Ester és a _____ platja _____ Ametlla _____ Mar, contemplant
_____ concurs _____ vol _____ estels que cada any, per les festes, celebren en
aquesta població. La seva amiga aquest any fa volar _____ estel que té en forma
_____ àguila. Espera que _____ amiga sigui la guanyadora.

9 Completa les paraules compostes amb els mots següents:

caravana, avions, esquís, equipatge, retrat, bombetes, bus, monedes, escola, mòbil

porta	_____	auto	_____
porta	_____	auto	_____
porta	_____	auto	_____
porta	_____	auto	_____
porta	_____	auto	_____

10 Observa cada cas i subratlla la paraula que es pot unir al mot **cap** per formar una paraula composta:

cap + flux, floc

cap + davanter, davantal

cap + nit, vespre

cap + gros, mitjà

cap + posar-se, tenir-se

cap + i cos, i cua.

11 Escribeu una frase amb cada una d'aquestes paraules compostes:

cara-xuclat → _____

camallarg → _____

penya-segat → _____

12 Completa aquest quadre amb les paraules de les activitats 9 i 11:

PARAULES COMPOSTES		
Dos noms	Un nom i un adjectiu	Un verb i un nom
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

12 Encercla els noms que hi ha en aquest poema i després classifica'ls en el quadre de sota. Hi haurà caselles que quedaran en banc.

Vint-i-set sastres

Vint-i-set sastres se'n van
contra un cargol, en corrua:
el més valent no té cor
ni de tocar-li la cua.

Quan el cargol els ha vist,
ja treu les banyes ben llargues.
Sastres: fugiu tots corrent,
que amb un poc més us atrapa!

MARIA MANENT:
Espigol blau. Barcelona, Barcanova, «Sopa de Llibres», 2008.

Noms masculins		Noms femenins	
Singular	Plural	Singular	Plural

13 Escribeu una frase amb cada un dels exemples següents. Si et cal, consulta el diccionari.

el full: _____

la fulla: _____

el pols: _____

la pols: _____

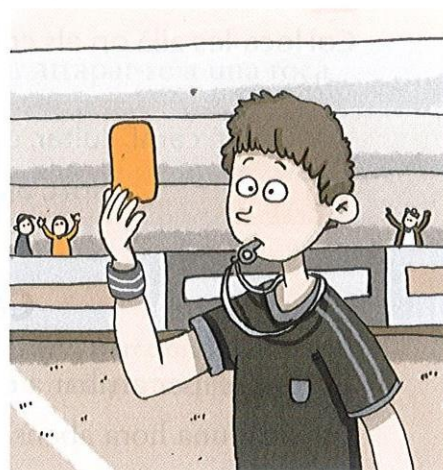
el llum: _____

la llum: _____

14 Classifica aquests noms en noms comuns i noms propis. Pensa que la inicial dels noms propis l'has d'escriure en majúscula.

jugadora, àrbitre, mataró, marcador, gol, oleguer, camp, bilbao, barcelona, futbolista, ter, club, montseny, defensa, mallorca, valència

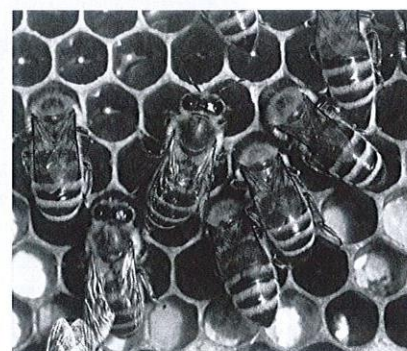
Noms comuns	Noms propis

15 Relaciona els noms individuals amb els noms col·lectius corresponents:

- roure •
- abella •
- arbre •
- músic •
- plat •
- amic •
- xai •
- ramat •
- bosc •
- colla •
- vaixella •
- orquestra •
- roureda •
- eixam •

16 Completa aquestes frases amb un nom col·lectiu:

He vist passar un _____ d'ocells.

Els jugadors del meu _____ són molt bons.

Ha arribat una _____ de vaixells al port de Barcelona.

La majoria de pins de la _____ tenen una malura.

6. Animals i altres històries

COMPRESIÓ

1 Les paraules següents han fugit del lloc que ocupaven en el text. Col·loca-les allà on els correspon:

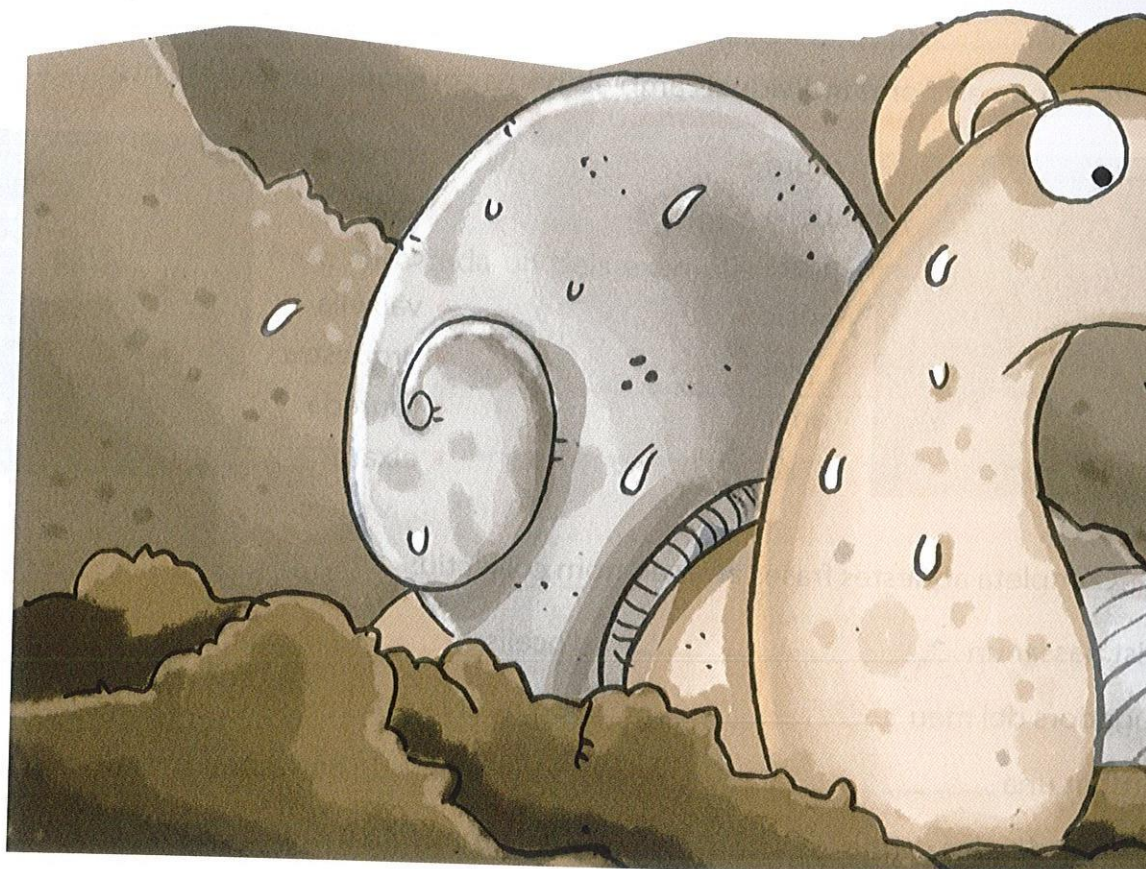
pont, camí, lluitar, companys, pas, Camaleó, cua, sovint, sentir, fort, aigua, amabilitat, olla, somriure

Cal arribar a classe a l'hora

El Cargol, per arribar a escola a la mateixa hora que els seus _____, h
de sortir una hora abans. Tot i això, arribava l'últim molt _____.

El mestre Cangur ja ho sabia, i sempre li guardava el lloc i el saludava amb
_____ quan entrava.

Aquell dia travessava el riu xino-xano pel _____ de fusta quan va _____
una veuassa de trombó que botzinava:

-Deixa'm _____ o t'aixafo, plas-plas.

Era un Camaleó de color de pomes agres.

El Cargol, atemorit, es va apartar arrapant-se _____ a la fusta per no caure a l'_____.

El _____ el va avançar, va fer un _____ mofeta i com aquell qui no vol la cosa li va ventar un cop de _____ i... xofff!, va fer l'aigua del riu, i va engolir el Cargol.

El Cargol va _____ contra el corrent i va aconseguir arrapar-se a una roca. I de la roca va tornar al pont per continuar el seu _____. Estava xop com un ànec i enrabiad. Tan enrabiad, que sentia com la closca se li omplia de paraules feixugues, talment com una _____ bullent d'insults i renecs.

EULÀLIA CANAL:
Un Cargol fabufantàstic. Barcelona, Barcanova,
«Sopa de Llibres», 2009.

EXPRESSIONÍ ESCRITA

2 Completa aquest conte, per tal que sigui coherent i divertit:

(Títol) _____

Vet aquí _____, la família _____ va decidir
passar un cap de setmana diferent. En Pere, _____
van fer les maletes i van anar a _____

Quan hi van arribar, no els va agradar gaire el que van trobar... _____

Tot i això, van decidir quedar-s'hi, ja que era l'únic cap de setmana que havien pogut
coincidir germans, cosins, oncles...; i els feia molta il·lusió. A l'hora de dinar, les coses
no van canviar gaire i _____

No van dir res, però a tots se'ls escapava el riure per sota el nas i no podien dissimular
gaire... Ningú no va gosar dir res, però van continuar _____

_____ A l'hora de sopar,
es va repetir la situació _____

_____ Aquesta vegada ningú no va dissimular i van fer-se un tip
de riure. A _____ li queien les llàgrimes i tot!

Abans de marxar, van fer una fotografia de _____

Es volien endur aquella imatge de record per sempre! Va ser una sortida _____

3 Escriu cada paraula en la columna que li correspon:

tortuga, botiguer, fregall, congost, enagües, espinguet, guarniment, desigual, guinyol, ungüent, lingüista, paraiguot, guanyador, figura, aigües, guionet

ga-go-gu	gue-gui	gua-guo	güe-güi

• Quina diferència hi ha entre *-gue-* i *-güe-*?

4 Escriu aquestes frases en singular:

- Hi ha unes erugues que es mengen les espigues de blat.

- A les gorgues del riu hi ha unes llúdrigues que neden lleugeres.

- Les àguiles no es conformen amb les formigues; mengen rates, serps etc.

5 Agrupa els mots per famílies de paraules:

cançoner apedaçar pedacer pinçada velocitat
 capacitat jeure pinçament ajaçar cançonaire
 velocípede capacitar

capaç → _____
 jaç → _____
 cançó → _____
 pedaç → _____
 veloç → _____
 pinça → _____

6 Completa les formes verbals del quadre següent:

llençar	llenço	llences	llença	llencem
enllaçar				
esforçar				
adreçar				
escurçar				

7 Desfés aquestes tirallongues de mots i escriu les expressions que hi trobaràs:

Mira com dreçales orelles, comquesapqueparlem d'ell!
Potser que ettreguis la sonde les orelles, que ja ha començat la classe.

14 Completa les frases següents amb els pronoms personals febles que tens a continuació:

em

m'

et

es

s'

li

n'

Tens farina? En aquest pot no _____ hi ha.

_____ sembla que demà plourà.

M'ha dit que _____ estima molt.

Cada dia _____ lleva més tard.

A en Martí _____ fa mal el queixal.

Aquests pantalons encara _____ van bé.

La Mariona _____ assembla a la seva mare.

15 Encercla tots els pronoms personals (tant forts com febles) que facin referència a la protagonista d'aquesta història:

El vent colpia la nena. Ella mirava d'arrecerar-se a la porta de la cabana però no li servia de res. Ara pensava que havia d'haver fet cas a la seva mare i no sortir a passejar pel bosc. Li sabia greu ser tan tossuda. Sempre volia sortir-se amb la seva. De cop, la porta de la cabana es va obrir i ella, sense pensar-s'ho dos cops, va entrar a escalfar-se a la llar de foc que hi havia encesa.

